

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

САМАРҚАНД ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

“ТАСДИҚЛАЙМАН”

СамДУ ректори

проф.

Р.И.Халмурадов

2022 йил

07.00.06 – АРХЕОЛОГИЯ (ТАРИХ ФАНЛАРИ) БЎЙИЧА ТАЯНЧ
ДОКТОРАНТУРАГА КИРИШ СИНОВЛАРИ УЧУН МАХСУС
ИХТИСОСЛИК ФАНЛАРИДАН

ДАСТУР БАҲОЛАШ МЕЗОНИ

Самарқанд-2022 й.

Аннотация:

Дастур 07.00.06-Археология (тарих фанлари) ихтисослигига кирувчилар учун 70220401-Археология, 70220402-Этногенез (ўзбек халқининг этник тарихи), 70220301-Тарих (йўналишлар ва фаолият тури бўйича) мутахассисликларини 2019 йилда тасдиқланган ўқув режасидаги асосий фанлар асосида тузилди.

ТУЗУВЧИЛАР:

Эргашев О.Т.

СамДУ, Археология кафедраси
муdiri, тарих фанлари бўйича
фалсафа доктори (PhD), доцент

Холматов Н.У.

СамДУ, Археология кафедраси
профессори, тарих фанлари доктори.

Асланов А.П.

-

СамДУ, Археология кафедраси
доценти, тарих фанлари бўйича
фалсафа доктори (PhD)

Дастур Тарих факультетининг 2022 йил 21 сентябрдаги № 1 сонли Кенгаш йиғилишида муҳокама қилинган ва тасдиқлашга тавсия этилган

КИРИШ

07.00.06-Археология (тарих фанлари)– ўрганишдаги аҳамияти тарих фанлари орасида катта аҳамиятга эга. Археологияда тош даври хўжалиги, моддий маданияти, ишлаб чиқарувчи хўжаликнинг шаклланиши, палеометалл даври суғорма деҳқончилик тараққиёти, Ўрта Осиёнинг локал маданиятлари хусусиятлари, илк урбанизациянинг шаклланиши, ихтисослашган ишлаб тараққиёти, ғоявий-диний қарашлар, қадимги давр этно-маданий жараёнлари, қадимги ва ўрта асрлар даври шаҳар маданияти, хўжалик хусусияти, ишлаб чиқариш, моддий ва маънавий маданият хусусиятлари каби тушунчалар ва билимлар моҳияти ва аҳамияти очиқ берилди.

07.00.06-Археология (тарих фанлари) ихтисослигининг вазифаси - фанининг шаклланиши ва тараққиёти, унинг тарихий фанларни ўрганишдаги ўрни, жаҳон ҳамда, мамлакатимиз ҳудудида моддий-маданиятларнинг ўзаро боғлиқлиги ва хусусиятлари муносабатларининг шаклланиши, археологияга оид маълумотларни турли минтақалар ўтмиш тарихи ва маданияти муаммоларини ўрганишда фойдаланиш, тархеологиянинг аниқ тарихий-маданий жараёнларини тадқиқ қилиш тамойиллари ҳақида билим, кўникма ва малака шакллантиришдир.

07.00.06-Археология (тарих фанлари) ихтисослиги бўйича таянч докторантурага кирувчи даъвогарлар учун 70220401-Археология, 70220402-Етногенез (ўзбек халқининг этник тарихи), 70220301-Тарих (йўналишлар ва фаолият тури бўйича) магистратура мутахассисликлари ўқув режасига асосан 3 та ихтисослик фанлари бўйича: “Жаҳон маданияти тизимида Ўзбекистон археологияси”, “Ўзбек халқининг моддий ва манавий маданияти”, “Палеоэкология ва цивилизация динамикаси”, “Марказий Осиё антропогенези” ва “Замонавий археологик тадқиқот усуллари” фанларидан саволлар базаси шакллантирилган.

Бу фанлар ўз негизида қамраб олинган маълумотлар қуйида батафсил келтирилган.

Жаҳон маданияти тизимида Ўзбекистон археологияси

Ўзбек давлатчилиги тарихини одилонга, илмий асосда ёритиш борасида қўйилган вазифалар ва уларнинг аҳамияти. Қадимги Сўғди илк шаҳарлари ҳудудлараро маънавий-маърифий марказлар эканлиги. Буюк Ипак йўли ва унинг Ўрта Осиё халқлари тарихида тутган ўрни. Самарқанд (Афросиёб) шаҳрининг инсоният маданият тарихидаги ўрни. Мустақиллик даврида археология фани ривожини, истиқболлари. Жанубий Ўзбекистон Қадимги

Шарқ цивилизацияси ўчоқларидан бири эканлиги. Тошкент, Бухоро, Хива шаҳарларининг қадимги маданият марказлари сифатида дунё тарихида тутган ўрни. Археологик манбалар асосида тарихий жараён ва жамоаларнинг маданияти ҳамда турмуш тарзини ифодалаш тамойиллари. Истибод даврида археология фани ёдгорликларни тарихдан ўрганишдаги камчиликлар ва аждодларимиз маданият тарихини беғубор, одилна ўрганиши – истиқлол неъматидир эканлиги. Ўзбек халқи ва давлатчилиги тарихини яратишда археолог манбаларнинг аҳамияти. Археология тарих фанининг таркибий қисми эканлиги. Археология фанининг шаклланиш тарихи. Ўзбекистонда археология фанининг тараққиёти. Ўрта Осиёда ибтидоий жамоалар тарихини ўрганишда эришилган муҳим ютуқлар. Зарафшон воҳасида илк маданият тарихимизни ўрганишдаги асосий ютуқлар ва муаммовий вазифалар. Археология фанининг асосий манбалари. Инсоният тарихини тараққиёт босқичларига (даврларга) бўлишда археологик ёндашиш тамойиллари. Мамлакатимиз ҳудудида ибтидоий уруғдошлик даври тарихига доир асосий ёдгорликлар. Мамлакатимиз ҳудудидаги жез даврига оид муҳим ёдгорликлар ва уларнинг ўрганилиш тарихи. Инсоният тарихида дастлабки ишлаб чиқариш хўжалик иқтисодига ўтиш жараёни. Самарқанд ҳудудидаги ибтидоий жамоалар маконлари ва топилмалари. Ўрта Осиё миқёсида дастлабки ўтроқ суғорма деҳқончилик хўжалигига ўтган жамоалар ёдгорликлари. Мамлакатимиз ҳудудидаги илк темир асрига оид асосий ёдгорликлар. Ўзбекистонда ўрганилган палеолит жамоаларининг маконлари. Самарқанд (Афросиёб) шаҳри тарихи ва унинг жамоа маданият тарихида тутган ўрни. Ўрта Осиёда феодал муносабатларнинг барпо топиши ҳақидаги археология ёдгорликлари. Ўрта Осиёнинг илк шаҳарларига доир муҳим ёдгорликлар (Олгинтепа, Сополли, Жарқўтон ва бошқалар). Қадимги Хоразм тарихини ўрганишда эришилган археологик ютуқлар. Қоятош суратлари – аждодларимиз санъати намуналари эканлиги. Ўрта Осиёнинг чўл-дашт минтақаларида яшаган ибтидоий ва қадимги жамоалар маданияти ҳамда асосий ёдгорликлар мажмуалари. Калтаминор маданияти. Атоқли археолог Д.Н.Лев хизматлари. Атоқли археолог, тарихчи, этнограф Я.Ғ.Ғуломовнинг ҳаёт йўли ва унинг фан тараққиётидаги хизматлари. Археологик тадқиқот тамойиллари ва услублари. Марказий Осиёдаги қардош республикаларда археология соҳасида эришилган асосий ютуқлар. Устюртда (ККАР) эришилган археологик ютуқлар. Археологик тадқиқотларда қардош республикадаги олимлар билан ҳамкорлик муносабатларининг муҳимлиги. Археологик тадқиқотларда табиий фанларнинг иштироки ва аҳамияти. Археологик тадқиқотларда қардош республикалари олимлари билан ҳамкорлик муносабатларининг муҳимлиги. Археологик тадқиқотларда табиий фанларнинг иштироки ва аҳамияти. ЎзФА Археология институти қадимги шаҳарлар тарихини ўрганишдаги сўнгги ютуқлари. Жанубий Ўзбекистонда (Сурхондарё, Қашқадарё) тарихимизни ўрганишда эришилган

янги тадқиқолар таҳлили. Ўрта Осиё археологияси тарихшунослигига доир муаммолар. Ўзбекистон Республикаси мустақилликка эришган илк йиллардан бошлаб мазкур ҳудудда кечган давлатчилик жараёнлари ҳамда ўзбек давлатчилиги тарихини ўрганиш долзарб масала даражасига кўтарилди. Халқимизнинг ўз тарихи ва миллий қадриятларини ўрганишга бўлган эҳтиёждан келиб чиқиб, аждодларимизнинг турли моддий маънавий ёдгорликларни тадқиқ этиш ишлари қўллаб қувватланмоқда. Ўзбекистон Республика раҳбарияти бу борада ташаббускорлик кўрсатиб, тарихчи, археолог ва шарқшунос олимлар олдига халқимизнинг қадим тарихини қайтадан, ҳаққоний равишда яратиш вазифасини қўйди. Хусусан, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1998 йил 27 июлда “ЎзР ФА Тарих институти фаолиятини такомиллаштириш тўғрисида”ги қарори эълон қилинди. 1998 йил 11 августда бўлиб ўтган академик Яҳё Ғуломов номидаги “Ўзбек давлатчилиги тарихини ўрганиш” Республика илмий семинарида тайёрланган “Ўзбек халқи давлатчилиги тарихи концепцияси” лойиҳаси ушбу масалага жиддий эътибор қаратилганлигидан далолат беради. Шунингдек, 2016 йил 30 декабрда Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёев мамлакатимизнинг етакчи олимлари, зиёлилари, академиклари, бир сўз билан айтганда илм аҳли билан учрашиб, улар билан илм-фанни янада ривожлантириш, фан, таълим ва ишлаб чиқариш интеграциясини амалга ошириш борасидаги ишлари бу борадаги сезиларли қадам бўлди.

Зарафшон ҳавзасида ўрганилган палеолит ва неолит даври жамоаларига доир ёдгорликларнинг ўрганилиш тарихи ва аҳамияти. Давлат арбоби, буюк саркарда Амир Темур даврида Самарқанд ва унинг ривожланиши. Самарқанд – жаҳон цивилизациясининг қадимги марказларидан бири эканлиги. Самарқанд давлат университетининг аждодларимиз тарихини ўрганишдаги ҳиссаси. Янги археологик тадқиқотлар натижалари таҳлили. Тешиктош ғорининг аҳамияти. Кўктепа топилмалари ва аҳамияти. Афросиёб шаҳарчаси тарихи. Я.Ғ.Ғуломовнинг тарихимизни ўрганишдаги хизматлари. Сополли маданияти ҳақида тушунча. Бухоро шаҳрини археологик ўрганиш тарихи. Шаҳрисабз–2700 йил. Зарафшон воҳасида қадимги шаҳарлар археологияси. Ўзбекистонда янги археологик кашфиётлар. Зарафшон воҳасида палеолит ёдгорликлар. Тожикистонда Археологиянинг ривожи. Туркменистонда археологиянинг ривожи. Фарғона воҳасида янги археологик тадқиқотлар. Бронза даврида дафн маросимлари. Саклар ва массагетлар. Ўрта Осиёда феодал муносабатларнинг барпо топиши. Афросиёб. Кулолчилик. Буюк Ипак йўлидаги шаҳарлар. Қадимги Хоразм тарихи. Хоразмнинг суғорилиши тарихи. Замонбобо маданияти. Бронза даврида деҳқончилик маданияти. Чўст маданияти. Тошкент воҳаси археологияси. Бухоро меъморчилиги. Сомонийлар даври ёдгорликлари. Селенгур макони ва аҳамияти. Мустьер даврига характеристика. Зирабулоқ. Қўтирбулоқ маконлари. Неолит даврининг хусусиятлари. Сазағон маданияти. Мезолит даврига

характеристика. Сўнги палеолит даврига характеристика. Зарафшон воҳаси сўнги палеолити. Мезолит даврига характеристика. Мачай ғори ва аҳамияти. Омонқўтон, Кўлбулоқ маконлари. Ибтидоий даврда маъновий турмуш. Ибтидоий даврда маданий алоқалар. Сазағон маданияти. Дамдам чашма макони. Туркменистон мезолити. Неолит даврида дастлабки деҳқончилик. Неолит даврида ижтимоий тузум. Каспийбўйи тош асри. Энеолит даврида ижтимоий муносабатлар. Антик ва ўрта асрлар археологияси.

Палеоэкология ва цивилизация динамикаси

Археологиянинг тарихий ўтмишни тараққиёт босқичларга ажратиб ўрганиш тамойиллари. Археологик даврлаштиришнинг замонавий қарашлари. Тош асри. Тош асрининг умумий хусусиятлари. Музлик даври. Табиий шароит. Экология. Одамзоднинг шаклланиш тарихий босқичлари. Антропогенез масаласи. Одамзоднинг яшаш ва ҳаёт учун кураши. Хўжалиги. Мехнат воситалари. Тирикчилик манбаи. Онг, нутқ, маданий силжишлар. Оддий мехнат қуролларини яратиш усул ва технологияси. Одамзод гуруҳларининг Ер юзини галма-гал ўзлаштириш тарихи. Палеолит даври. Музликлар. Яшаш шароити учун кураш. Палеолит даврининг асосий хусусиятлари. Пешма-пеш ривожланиш тарихи. Палеолит даврида ижтимоий маданий ҳаёт. Олдавой даври ва асосий ёдгорликлар. Ашелл даври. Мустъер маданиятига характеристика. Неандертал гуруҳларнинг ҳаёти. Мустъер даврининг Ўрта Осиё бўйлаб ўрганилиши. Асосий ёдгорликлар. Ўзбекистон ўрта палеолити. Асосий ёдгорликлар. Палеолит даврини ўрганишда ўзбек археологларининг асосий ютуқлари. Палеолит маконларини қизиқ, тадқиқот қилиш усуллари.

Сўнги палеолит. Умумий тушунча. Хронологияси. Сўнги палеолит одамзод тури. Мехнат қуролларни ишлаб чиқиш техникаси. Ижтимоий ҳаёт. Маданийлашиш тамойиллари. Асосий ёдгорликлари. Зарафшон хавзаси сўнги палеолити. Матриархат даврининг бошланиши. Ибтидоий жамоа бўлиб ҳаёт юритиш хусусиятлари.

Сўнги палеолит даври маданияти тарихини ўрганишда археологларнинг хизматлари. Палеолит даври тарихини ўрганишдаги муаммолар.

Илк палеолит даврида мехнат қуроллари яшаш технологияси. Қайроқ қуроллар ва уларнинг турлари: хўжалик ва тирикчиликда фойдаланиш зарурият усуллари. Илк палеолит ва Хиндистондаги Соан маданияти. Марказий Осиё илк палеолит ива Соан топилмалари ўртасидаги айрим технологик ва маданий ўхшашликлар. Марказий Осиё ва Қадимги Шарқ илк палеолит даври жамоаларининг маданий алоқалари ҳақидаги муаммовий масалалар. Антропогенез марказлари ҳақидаги масала. Олдавой даври муаммолари ва Марказий Осиё илк палеолитининг ўрни. Қурол ишлаб чиқаришда фойдаланилган манбалар. Чақмоқтош ва унинг хусусияти.

Қайроқтошдан қурол яшаш технологияси. Леваллуа технологияси хақида тушунча. Ёғоч қуроллар. Маъдан қатлам хақида тушунча. Фор туридаги маконлар. Очиқ жойдаги манзилгоҳлар. Илк палеолит даврида тирикчилик манбаи бўлган ов усуллари. Турмушдаги ўрни, теримчи-термачилик ва табиат инъоми тўғрисида. Илк тарихий даврда олов, оловдан фойдаланиш ва сунъий олов чиқаришнинг кашф қилиниши. Инсонлар гуруҳлари, ўзаро муносабатлар, инсонлардаги илк абстракт тушунча, дунёни идрок қилиши, бирлашиб яшаш хусусиятлари. Бу даврнинг Марказий Осиё ёдгорликлари.

Қадимги дунёдаги маданий тараққиёт хақида тушунча. «Цивилизация» маданият синоними эканлиги. Л.Г.Морган системасида цивилизация тушунчаси. М.Вебер, О.Шпенглер, А.Тойнби, Ф.Бродель, К.Ясперс, П.Сорокин, С.Хантингтон таълимотлари. Цивилизациянинг босқичли назариялари. XX асрнинг иккинчи ярмида инсоният цивилизацияси, жумладан, Ўрта Осиё цивилизацияси борасида тадқиқот олиб борган В.М.Массон, А.Асқаров, Т.Ширинов, В.И.Сарианиди, Э.Ртвеладзе, А.Сагдуллаев ва бошқаларнинг бу масалага янги ёндашув назария – талқинлари.

Жанубий Туркменистон, хусусан, Копетдоғ этаклари қадимги деҳқончилик марказларидан эканлиги. Жойитун неолит даври маданияти ва унинг Ўрта Осиё цивилизациясида тутган ўрни. Ўтроқ ва суғорма деҳқончиликнинг хўжалик сифатида кашф қилиниши цивилизациянинг илк илдизлариданлиги. Маданиятнинг янги тури ва унинг маданий стандарти. Янги турмуш тарзи ва маънавий тараққиёт. Маданият соҳасидаги сифати, силжиш омиллари ва биринчи маданият инқилобнинг ўзига хос муаммолари.

Ўзбек халқининг моддий ва манавий маданияти

Ўрта Осиё халқларининг этногенези ва этник тарихи. Ирқий ҳамда тиллардаги умумийлик ва ўзига хосликлар. Аҳолининг анъанавий хўжаликлари. Хўжалик маданий типлар ва этник чегаралар номутоносблиги. Деҳқончиликнинг вужудга келиши, тараққиёти. Моддий маданияти. Уй-жойларнинг аҳоли хўжалиги билан боғлиқлиги. Анъанавий кийимлари. Хунармандчилик. Ўрта Осиё ва Қозоғистон халқларининг таомларидаги хусусиятлари. Ижтимоий ташкилотлари. Маҳаллачилик анъаналари. Антик ваўрта аср турар жойлари. Ислом ва унинг аҳоли маънавий маданиятига таъсири. Дин ва диний тасаввурлар. Деҳқончилик, хунармандчилик. Илм-фан. Қишлоқ жамоалари-алоқалар.

Марказий Осиё антропогенези

Селунгур санаси масаласи. Селунғир қатламлари. Неандертал одами. Миграция. Назариялар. Замонавий тадқиқотлар. Маънавий маданиятнинг вужудга келиши. Неандертал одами ўрганишда анатомик ёндашиш. Археологик ва этнографик ёндашиш. Неандертал одамнинг қабрлари. Дафн этиш маросими. Сиғиниш этикодининг вужудга келиши. Каннибализм.

Магия. Табиат кучлари ва ҳайвонларга сиғиниш. Тешиктош антропологик топилмаси. Ўрта палеолитга оид ёдгорликлар. Тешик-тош Ўрта Осиёнинг фаунистик материаллар сақланиб қолган ноёб ёдгорликларидан бири. Ҳомо сапиенс. Плейстоцен даврининг даврлаштириш ва умумий тавсифи. Архаик ҳомо сапиенс. Африка ва Евросиёпадан топилган антропологик топилмаларнинг таҳлили. Ҳомо сапиенснинг вужудга келган жойи ва вақти. Моно ва полецентризм назариялари. Иркларнинг вужудга келиши. Даврлаштириш ва хронология. ўрганилиш тарихи. Сосиогенезнинг илк босқичи. Обираҳмат макони антропологик топилмаси. Обираҳмат ғори индустриясидаги кўп сонли леваллуа техникаси. Самарқанд макони антропологик топилмаси. Самарқанд макони. Антропологик топилмалар. Зарафшон дарёси водийсининг тош даврини ўрганиш. Ўрта Осиё мезолит-неолит даври антропологик топилмалари.

Замонавий археологик тадқиқот усуллари

Ғарбий Европа, Россия ва АҚШ археологик тадқиқотлари тарихидан. Яқин Шарқ ва Мисрда Ғарб археологларининг тадқиқотлари. Шимолий Қораденгиз бўйи шаҳарлари ва кўрғонларида рус тадқиқотчиларини олиб борган ишлари. Ўрта Осиё археологиясини ривожланиш даврининг бошланиши. ХАЕЕ,ТАКЕ, ЮТАКЕ. Сўғд ва Фарғонада олиб борилган тадқиқотлар. Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Археология Институтининг тадқиқотлари. Ўзбекистон Республикасида қадимий ёдгорликларни авайлаб асраш тўғрисида қабул қилинган қонун ва қарорлар. «Очиқ хат» (Рухсатнома) олиш тартиби ва қоидалари. Манзилгоҳлар ва қабр-кўрғонларни турлари. Қазув ишларини бошлашдаги дастлабки усуллар. Археологик ёдгорликларда тўғритўртбурчакли, ярусли, қатламли ва бошқа қазув ишлар усуллари. Қатлам назарияси. Сувошти археологияси. Археологик топилмаларни белгилаш. Ҳар хил турдаги топилмаларни қазиб олиш ва уларга дастлаб ишлов бериш усуллари. Сопол буюларни қайта тиклаш. Танга пулларни тозалаш. Суяк, газлама, тери, шиша ва ёғоч буюмларни тозалаш ва қайта тиклаш. Деворий суратларни қазиб очиш, тозалаш ва қайта тиклаш усуллари. Археологик топилмалар санасини аниқлашнинг асосий усуллари. Аниқ ва нисбий сана. Танга ва ёзма манбалар асосида ёдгорликларнинг санасини аниқлаш. Топилмаларни қиёсий ва бадиий хусусиятлари асосида санасини аниқлаш. Табиий фанларнинг археологик тадқиқот усулларида қўлланилиши (радиокарбон, калиоаргон, дендрохронологик, термолюминиссенсия усуллари). Синхронизация. Қазилма жараёнида метал буюмларни ажратиш олиш. Гипс формалар ва уларнинг қўлланилиши. Мато буюмлар ва уларнинг турлари. Мато топилмаларни қазиб олиш ва тозалаш. Мато топилмаларнинг сақланиш даражаси. Мато буюмларга химиявий ишлов бериш. Шиша топилмаларнинг сақланиш даражаси. Қазилма жараёнида шиша буюмларни тозалаш. Шиша буюмларни мустаҳкамлаш.

Археология ва информатика. Археологик тадқиқотларда математик статистика, дендрохронология, аеро ва космос суръатлардан фойдаланиш. Археологияга математик ва ахборот технологияларнинг қўлланила бошланиш тарихи. Археологияда ГИС.

3. Тавсия этилган адабиётлар рўйхати

Асосий адабиётлар:

1. Ш.М.Мирзиёев. Олий Мажлисга Мурожаатнома, Тошкент, 2020 йил 24 январ.
2. Ш.М.Мирзиёев “Буюк келагимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамиз”.- Тошкент: - “ Ўзбекистон”, 2017 й.
3. Miriam T. Stark Archeology of Asia. Oxford Blackwell, 2006
4. Saidov M, Ungalov A “Arxeologiyada GIS va zamonaviy qurilmalar”. Samarqand-2021.
5. Denbow, James The Archaeology and Ethnography of Central Africa Published: Cambridge University Press. 2013.
6. Аванесова Н. Археология Средней Азии: энеолит и бронзовый век. Самарканд 2020. (Дарслик)
7. Джуракулова Д.М. Ўрта Осиё археологияси: Ўзбекистон палеолит даври. Самарқанд-2020. (Дарслик)
8. Джуракулов М.Д. Ўрта Осиё ибтидоий давр археологияси.- Дарслик, “Ўқитувчи” нашриёти, Тошкент, 1984.
9. Эгамбердиева Н.А. Археология. Ўқув қўлланма. Тошкент. 2011.
10. Кабиров Ж., Сагдуллаев А. Ўрта Осиё археологияси. Тошкент. «Ўқитувчи» 1990.
11. Холматов Н.У. “Ўрта Осиё археологияси” услубий қўлланма. Самарқанд-2020.
12. Мартынов А.И., Шер Я.А. Методы археологического исследования. М., 1989.

Қўшимча адабиётлар:

13. Археология. Под. ред. В.Л. Янина. М., «Изд. МГУ», 2006.
14. Авдусин Д.А. Основы археологии М., «Высшая школа» 1989
15. Аннаев Т., Шайдуллаев Ш. Сурхондарё тарихидан лавшалар. Т., 1997.
16. Археология Зарубежной Азии. М., «Высшая школа» 1986
17. Археология Средней Азии. Под. ред. С.Б. Лунина. Т., 1986.
18. Беленицкий А.М., Бентович И.Б., Большаков О.Г. Средневековый город Средней Азии. Л., 1973
19. Брей У., Трамп Д. Археологический словарь М., «Прогресс» 1990
20. Джуракулов М.Д. Аванесова Н.А. Историография эпохи бронзы Средней Азии. Учебное пособие. Самарканд: Изд. СамГУ. 1983. pdf.
21. Древнейшие государства Кавказа и Средней Азии. М. «Высшая школа» 1985

22. Еленек Я. Большой иллюстрированный атлас первобытного человека М., 1982
23. Ламберг-Карловски К, Саблов Дж. Древние цивилизации. Ближний Восток и Мезоамерика. М., «Наука» 1992.
24. Лунина С.Б. Археология Средней Азии. Учебное пособие. Ташкент. 1986. pdf.
25. Мартынов А.И. Археология. М., «Высшая школа» 2006.
26. Массон В.М. Первый цивилизация М., «Высшая школа» 1985.
27. Рындина Н., Дегтярева А. Энеолит и бронзовый век. Учебное пособие. М. 2002.
28. Сетон Ллойд. Археология Месопотамии М., «Наука» 1984.
29. Жабборов И. М. «Жаҳон халқлари этнологияси асослари» Т. Ўқитувчи 2008.
30. Жабборов И. М.-«Ўзбек халқи этнографияси» Т.«Ўқитувчи» 1994.
31. Древние обряды и культы народов Средней Азии. Отв. Ред. В.Н.Басилов. М. Наука. 1986.

Электрон манбалар

32. www.history.ru
33. www.natura.com
34. www.archaeology.ru
35. www.archaeology.com
36. www.ziyonet.uz

**САМАРҚАНД ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИНИНГ ТАЯНЧ
ДОКТОРАНТУРА ИХТИСОСЛИКЛАРИГА КИРИШ СИНОВЛАРИ
УЧУН МАХСУС ФАНЛАРДАН ДАЪВОГАРЛАРНИНГ
БИЛИМЛАРИНИ БАҲОЛАШ МЕЗОНИ**

Синов топшириш шакли	Ёзма
Ажратилган вақт	120 дақиқа
Саволлар сони	5
Ҳар бир савол учун белгиланган балл	20
Максимал балл	100
Ўтиш бали	55